

Critici asupra admisibilității constatării vacanței succesoriale de către instanțe

Roxana Maria Lăcătușu, judecător,
Judecătoria Sectorului 4 București

The question of inadmissibility of detecting the vacation estate by courts remains a debated issue in the case-law, even if in the legal literature seems to agree on the admissibility of the said claims.

The vacation estate is a specific task performed by a public notary, as some other tasks are performed by other state bodies (administrative, judicial or executive).

The issue concerning the access to a court may not be a reason to lead the courts to perform a duty that usually is exclusively performed by other bodies. The opposite reading would deprive the provisions that regulate the tasks performed by other bodies of their effectiveness and also would lead to an erroneous enforcement of the provisions of the Article 6 ECHR. Therefore, the courts' case-law that rejects as inadmissible the claims concerning the detecting the vacation estate is correct.

Problema inadmisibilității constatării vacanței succesoriale prin intermediul instanțelor, rămâne un subiect de discuție în practică, deși în doctrină autorii par să își unifice opiniile în sensul admisibilității cererilor având acest obiect¹.

În practică, formularea unei cereri având ca obiect constatarea vacanței succesoriale de pe urma unui defunct,

este legată în majoritatea cazurilor, de interesul în a asigura un cadru procesual pasiv pentru acțiuni în constatarea dreptului de proprietate prin uzucapiune, pronunțarea unei hotărâri care să țină loc de act de vânzare-cumpărare ori pentru împărțirea fie a unui bun sau mase de bunuri comune ori bun/bunuri din cadrul unei succesiuni deschise anterior. În cadrul acestor

¹ F. Deak, *Tratat de drept succesoral*, Ed. Actami, 1999, p. 162: De altfel constatarea existenței unei succesiuni vacante și a componenței acesteia se poate face și de instanța judecătorească, în mod direct, în lipsa

certificatului de vacanță succesorală eliberat de notarul public, cu trimitere la Jud. Bistrița, sent. civ. nr. 369/1982 în RRD nr. 11/1983, p. 51 și urm. și cu trimitere la D. Chirică, *Drept Civil. Succesiuni*, Ed. Lumina Lex, 1996, p. 69.

cereri este chemat în judecată în calitate de pârât Statul Român prin Ministerul Finanțelor Publice în temeiul art. 680 din Codul civil și art. 85 din Legea nr. 36/1995 privind activitatea notarilor publici². Argumentele invocate sunt acelea potrivit cărora procedura notarială de constatare a vacanței succesoriale este facultativă, constatarea existenței unei succesiuni vacante și compunerea masei succesoriale nu este un atribut exclusiv al notarului putându-se face și de către instanța judecătorească în mod direct în lipsa certificatului de vacanță succesorală. Alteori se arată că în lipsa interesului statului de a solicita constatarea vacanței succesoriale sunt vătămăte interesele unor persoane care fără să se pretindă moștenitori nu pot să reglementeze situația juridică a unor bunuri/creanțe pe motivul că statul nu depune diligențe în sensul constatării vacanței succesoriale.

Potrivit art. 85 din Legea nr. 36/1995³ notarul public constată vacanța succesorală la cererea reprezentantului statului și eliberează certificatul de vacanță succesorală după expirarea termenului de prescripție a dreptului de opțiune succesorală. Procedura instituită de Legea nr. 36/1995 se desfășoară inclusiv cu efectuarea unor cercetări pentru identificarea eventualilor moștenitori ai defunctului.

Atât art. 680 din Codul civil cât și art. 85 din Legea nr. 36/1995 prevăd

Noțiunea de inadmisibilitate ori de rezervare exclusivă a unei atribuții în sarcina unui organ al statului nu încalcă în sine dreptul de acces la instanță garantat de art. 6 din CEDO.

trecerea în proprietatea statului a bunurilor defunctului, respectiv faptul că succesiunea este vacantă, în lipsă de moștenitori legali sau testamentari. Sintagma *lipsă de moștenitori legali sau testamentari* este interpretată ca absență totală a moștenitorilor legali sau testamentari și, în caz de exheredare a moștenitorilor legali rezervatari, când defunctul nu desemnează legatari⁴.

În cazul notarului public acesta, constatând expirarea termenului de șase luni de la data deschiderii moștenirii, fără ca să constate că aceasta a fost acceptată de vreun moștenitor, ori că toți moștenitorii identificați au renunțat, va cita reprezentantul statului la declararea succesiunii ca vacantă. În ce privește instanța, aceasta are sarcina de a constata pe baza actelor eliberate tot de Camera Notarilor Publici că moștenirea succesorală nu a fost dezbătută, ori că fiind identificați anumiți potențial moștenitori, aceștia nu au acceptat moștenirea, au fost exheredați ori declarați nedemni.

În practică⁵, acțiuni în constatarea vacanței succesoriale introduse împotriva reprezentantului statului de

² Publicată în M.Of., Partea I, nr. 92 din 16 mai 1995, cu modificările ulterioare.

³ Art 85 din Legea nr. 36/1995 prevede: În lipsa moștenitorilor legali sau testamentari, la cererea reprezentantului statului, notarul public constată că succesiunea este vacantă, eliberând certificat de vacanță succesorală, după expirarea termenului legal de acceptare a succesiunii.

⁴ P. Perju, Comentariu în Revista Dreptul nr. 6 /2005, p. 232-233; în culegerea de practică *Moștenirea legală. Partajul succesoral*, Carmen Simona Ricu, Ed. Hamangiu 2009, p. 103

⁵ Curtea de Apel București, Secția a III-a Civilă, decizia 1610 din 10 octombrie 2007, în *Culegere de practică judiciară*, Ed. Wolters Kluwer București, 2009, p.126.

către o persoană interesată au fost respinse în primă instanță ca inadmisibile pe motivul că, deși statul ar dobândi moștenirea *ope legis* de la data deschiderii moștenirii, pentru a se produce un asemenea efect e obligatorie eliberarea unui certificat de vacanță succesorală. Consecința nu este însă aceea că deși statul ar dobândi moștenirea *ope legis* de la data deschiderii moștenirii pentru a se produce un asemenea efect e obligatorie eliberarea unui certificat de vacanță succesorală. Fraza exprimă două concluzii contradictorii, pe de o parte efectul se produce *ope legis*, ulterior tot pentru producerea lui se afirmă obligativitatea eliberării certificatului de vacanță succesorală.

În speța invocată mai sus⁶, reclamantul a chemat în judecată pentru a se constata vacanța succesorală de pe urma unei defuncte PT, solicitând valorificarea drepturilor ce îi reveneau acesteia de pe urma unui alt defunct PC pe care îl moșteneau reclamantul și defuncta PT. În speța invocată nu poate fi impusă statului calitatea de moștenitor a defunctei PT pentru ca reclamantului să i se asigure un pârât în contradicție cu care să își valorifice drepturile privind moștenirea defunctului PC (acesta din urmă având ca moștenitori pe reclamant și pe defuncta PT). Reclamantul avea posibilitatea consacrată de lege de a realiza procedura succesorală notarială pentru a se constata că are calitatea de

moștenitor de pe urma defunctului PC, fiind singurul moștenitor în viață. În mod eronat au concluzionat instanțele de recurs că procedura succesorală notarială *se poate obține și pe cale judecătorească*, în baza principiului liberului acces la justiție. În cazul analizat nu era încălcat principiul liberului acces la justiție, reclamantul avea calea deschisă de legea notarilor publici, care datorită impunerii taxelor notariale apărea ca dificilă.

S-a reținut în speța invocată că instanța, chiar în lipsa unui certificat de vacanță succesorală eliberat de notarul public, poate constata vacanța succesorală pe cale incidentală pornind de la interpretarea art. 85 din Legea nr. 36/1995. Chiar dacă art. 2 alin. 5 din Normele Metodologice de aplicare a O.G. nr. 128/1998⁷ prevede că bunurile imobile care provin din succesiuni fără moștenitori legali sau testamentari intră potrivit legii, în proprietatea statului după emiterea certificatului de vacanță succesorală, se consideră că statul dobândește proprietatea asupra acestor bunuri imobil din momentul deschiderii succesiunii. Ideea desprinsă e criticabilă pentru motivul că tocmai interpretarea în acest mod a art. 2 alin. 5 din Normele Metodologice indicate, în sensul că se separă emiterea certificatului de vacanță succesorală de constatarea că statul dobândește proprietatea asupra bunurilor imobile de la data deschiderii succesiunii *ope legis*, contrazice soluția finală, anume

⁶ Curtea de Apel București, Secția a III-a Civilă, decizia 1610 din 10 octombrie 2007, idem.

⁷ Hotărârea nr. 514 din 24 iunie 1999 privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Ordonanței Guvernului nr. 128/1998 pentru reglementarea modului și condițiilor de valorificare a bunurilor legal confiscate sau

intrate, potrivit legii, în proprietatea privată a statului, republicată în M.Of. nr. 371/3 mai 2005, **abrogată** prin Ordonanța nr. 14 din 31 ianuarie 2007 pentru reglementarea modului și condițiilor de valorificare a bunurilor intrate, potrivit legii, în proprietatea privată a statului, republicată în M.Of. nr. 195/27 mar. 2009.

că o acțiune în constatare a vacanței succesoriale, care să suplinească certificatul de vacanță succesorală ar fi admisibilă, deși se constată deja că statul a dobândit bunurile de la deschiderea moștenirii. Prin urmare, pe lângă constatarea dobândirii bunurilor de stat de la deschiderea moștenirii, se constată și vacanța succesorală.

Statul dobândește *ope legis*, de la data deschiderii moștenirii *bunurile* unei persoane despre care se face dovada că a decedat fără moștenitori. Tot statul are posibilitatea și nu e obligat, să solicite constatarea vacanței succesoriale cu emiterea certificatului de vacanță succesorală. *Dacă statul nu depune o astfel de cerere, se consideră că persoana decedată nu are niciun fel de moștenitor, bunurile acesteia fiind preluate de stat potrivit legii (a art. 680 din Codul civil).* Consecințele lipsei cererii statului de a constata vacanța succesorală se produc pe alt plan, respectiv acesta nu poate intra în posesia bunurilor succesoriale, astfel cum vom vedea mai jos.

În practica inițial confirmată de instanțele de recurs⁸, se aprecia că certificatul de vacanță succesorală *face dovada* că într-o atare situație moște-

nirea a trecut, de la deschiderea ei, în proprietatea statului (art. 26 din Decretul nr. 40/1953⁹) și se eliberează la cererea organului financiar, astfel că, dacă nu s-a emis un asemenea certificat, acțiunea reclamantului prin care a chemat în judecată primăria și circumscripția financiară pentru împărțirea bunurilor comune a fost în mod corect respinsă, soluție confirmată în recurs.

Practica ulterioară a apreciat că existența unei succesiuni vacante și a componenței acesteia poate fi constatată și de instanța judecătorească în mod direct, în lipsa certificatului de vacanță succesorală¹⁰. *Soluția s-a întemeiat pe ideea că certificatul de vacanță succesorală ori hotărârea pronunțată în această materie au efect declarativ și nu constitutiv.* Respectiv statul dobândește moștenirea *ope legis*, de la deschiderea ei, potrivit regulilor generale, ceea ce înseamnă că existența dreptului dobândit poate fi consfințită în baza art. 111 din Codul de procedură civilă iar nu neapărat în cadrul procedurii notariale care este facultativă¹¹.

A mai fost invocată de asemenea în motivarea sentințelor sau a deciziilor

⁸ Tribunalul București, Secția III Civilă, dec. nr. 1658/1991, Culegere de Practică Judiciară Civilă, 1991, p. 131, în culegerea de practică *Moștenirea legală. Partajul succesoral*, Carmen Simona Ricu, edit. Hamangiu 2009, p. 94.

⁹ Decretul nr 40/1953 a fost abrogat prin Legea 36/1995 a notarilor publici și a activității notariale, publicată în M.Of. nr. 92 din 16 mai 1995 cu modificările ulterioare.

¹⁰ Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția Civilă și de proprietate intelectuală, decizia nr. 6137/05.11.2004, www.scj.ro: Constatarea existenței unei succesiuni vacante și a componenței acesteia se poate face și de către instanța judecătorească, în mod direct, în lipsa certificatului de vacanță succesorală eliberat de

notarul public. Corelativ, statul, dobândind moștenirea vacantă de la data morții celui care lasă moștenirea, rezultă că are legitimare procesuală pentru a răspunde de pasivul moștenirii, inclusiv cât privește obligațiile asumate de cel care lasă moștenirea printr-un antecontract de vânzare-cumpărare. Ca atare, soluția din apel, fondată pe necompetența instanțelor judecătorești în materie de vacanță succesorală și absența legitimării procesuale pasive a statului român este flagrant nelegală.

¹¹ P. Perju, Comentariu în Revista Dreptul nr. 6 /2005, p. 232-233, în culegerea de practică *Moștenirea legală. Partajul succesoral*, Carmen Simona Ricu, Ed. Hamangiu, 2009, p. 102.

de reținere a admisibilității unei acțiuni în constatare a vacanței succesoriale, asigurarea dreptului de acces la instanță la a cărei garantare sunt obligate instanțele în temeiul art. 6 din CEDO.

De asemenea, în una din spețele invocate mai sus¹², se arată de instanță că *nu se poate reține aspectul potrivit căruia legiuitorul a instituit o competență absolută și exclusivă în sarcina notarilor publici* cu privire la constatarea vacanței succesoriale. Prin admiterea unei astfel de soluții, reclamantul ar fi pus în imposibilitatea de a-și valorifica și proba drepturile pe care le are asupra bunurilor ce au aparținut celui ce a decedat fără moștenitori legali sau testamentari, ajungându-se la situația de a nu exista pârât în cauză, statul român neavând interes să solicite certificat de vacanță succesorală. Se reține că reclamantul care nu are vocație succesorală, dar care are *interes în deschiderea succesiunii vacante* poate solicita în baza *principiului liberului acces la justiție*, constatarea vacanței succesoriale.

Soluțiile sunt criticabile. În temeiul art. 111 din Codul de procedură civilă reclamantul poate solicita constatarea existenței unui drept în favoarea sa sau inexistenței unui drept în beneficiul pârâtului, pe când în acțiunea de constatare a vacanței succesoriale se dă curs unei constatări în favoarea statului pârât. Temeiul invocat al art. 111 C.pr.civ. este eronat, nefiind incident în acest caz. Acțiunea în

constatare a vacanței succesoriale nu reprezintă o acțiune în constatare propriu-zisă, urmărindu-se asigurarea unui cadru procesual pasiv pentru alte cereri.

Totodată, rămânând la acest aspect al temeiului art. 111 C.pr.civ., punând în discuție calificarea acestei constatări, se pune întrebarea dacă vacanța succesorală este o situație de fapt, una juridică, un raport juridic ori este vorba de un drept și cui aparține acest drept. Situația vacanței succesoriale corespunde cu situația bunurilor rămase fără stăpân consacrată juridic prin art. 646 C.civ.¹³. Similar, constatarea unei vacanțe succesoriale reprezintă constatarea unei situații juridice reglementată de art. 85 din Legea nr. 36/1995.

Prin intermediul unei acțiuni civile se urmărește protejarea unui drept sau a unei situații juridice. Dreptul la acțiune nu este un drept general, abstract, ci este în strânsă legătură cu afirmarea, pretinderea unui drept subiectiv individualizat ori a unei situații juridice, fără ca acestea să se includă în conținutul acestuia și fără a se identifica prin mijloacele procesuale prin care se solicită protecția juridică a dreptului subiectiv ori a situației juridice afirmate¹⁴. Constatarea vacanței succesoriale exprimă în conținutul său, situația juridică a dobândirii succesiunii de stat, de protecția căreia se poate prevala așadar doar statul ca titular al cererii de constatare potrivit art. 85 din Legea nr. 36/1995. Aceasta nu duce la concluzia lipsei de interes, deoarece nu

¹² Curtea de Apel București, Secția III Civilă, decizia 1610 din 10 octombrie 2007 în Culegere de Practică Judiciară, Ed. Wolters Kluwer București, 2009, p.126.

¹³ Art 646 C.civ. prevede: Bunurile fără stăpân sunt ale statului. Preluarea și valorificarea

acestor bunuri se realizează potrivit O.G. nr. 128/1998, modificată prin O.G. nr. 113/2000.

¹⁴ G. Boroi, O. Spineanu-Matei, *Codul de procedură civilă comentat și adnotat*, Ed. C.H-Beck, 2006, p. 128.

se pune problema unui interes propriu al individului în a proteja sau invoca situația juridică a vacanței succesoriale, scopul fiind cel al asigurării unui cadru procesual pasiv în acțiunile ce ar fi putut fi introduse împotriva defunctului. Concluzia este aceea că în situația solicitării de a se constata vacanța succesorală, acțiunea nu se încadrează situației reglementate de art. 111 C.pr.civ., având doar posibilitatea de a se prevala de această constatare, potrivit legii, iar nu de a o solicita.

Pe lângă problemele ridicate, soluția instanțelor de admitere a constatării vacanței succesoriale naște unele controverse privind rezultatul unei astfel de constatări. Deoarece după eliberarea certificatului de moștenitor nu se poate elibera alt certificat¹⁵, cei care au pretenția la moștenire pot solicita anularea certificatului de vacanță succesorală¹⁶, iar pe baza hotărârii judecătorești pronunțate notarul va elibera un alt certificat de moștenitor¹⁷.

În cazul deciziei sau sentinței civile rămăși irevocabilă de constatare a vacanței succesoriale, aceasta nu mai poate fi anulată nici prin căile extraordinare de atac. În cazul în care ar fi pronunțată pe lângă o asemenea sentință ori decizie, o hotărâre judecătorească care să constate calitatea de moștenitor a unei persoane îndrep-

tățite la moștenire (prima hotărâre nu produce efecte față de această persoană), cele două hotărâri ar stabili irevocabil o situație contradictorie, situație care nu se înscrie în cazul de revizuire reglementat de art. 322 pct. 7 din Codul de procedură civilă¹⁸. Situația nu este similară celei în care se reține inițial prin o hotărâre irevocabilă calitatea de moștenitor pentru anumite persoane, ulterior o altă persoană căreia nu îi este opozabilă hotărârea pretinzând calitatea de moștenitor. În acest ultim caz este vorba de o rectificarea a situației, față de moștenitorul constat, în primul caz nefiind de admis a subzista două hotărâri prin care se constată pe de o parte vacanța succesorală, iar pe de altă parte existența unui moștenitor sau a unor moștenitori.

În ce privește liberul acces la tribunal sunt de reținut o seamă de aspecte și distincții ale noțiunilor din jurisprudența CEDO. Noțiunea de inadmisibilitate ori de rezervare exclusivă a unei atribuții în sarcina unui organ al statului nu încălcă în sine dreptul de acces la instanță garantat de art. 6 din CEDO.

Curtea Europeană a subliniat constant în jurisprudența sa că dreptul la acces la un tribunal nu este absolut. Fiind vorba despre un drept pe care Convenția îl recunoaște fără a-l defini,

¹⁵ Art. 86 Legea nr. 36/1995 prevede: După emiterea certificatului de moștenitor nu se mai poate întocmi alt certificat, decât în situațiile prevăzute de lege.

¹⁶ Acțiunea în anularea certificatului de vacanță succesorală este o acțiune personală care poate fi exercitată în termenul general de prescripție extinctivă de 3 ani, prevăzut de art. 2 Decretul Lege nr. 167/1958 – Curtea de Apel București, Secția a IV-a civilă, decizia civilă nr. 1611/19.12.1996, în *Culegere de Practică Judiciară*, 1993-1998, Ed. All-Beck București, p. 85

¹⁷ Tribunalul Suprem, decizia nr. 1255/1982, în *Revista Română de Drept* nr. 8/1983 p. 59.

¹⁸ Art 322 C.pr.civ. prevede că: Revizuirea unei hotărâri rămase definitivă în instanța de apel sau prin neapelare, precum și a unei hotărâri dată de o instanță de recurs atunci când evocă fondul, se poate cere în următoarele cazuri: pct. 7: dacă există hotărâri definitive potrivit date de instanțe de același grad sau de grade deosebite, în una și aceeași pricină, între aceleași persoane, având aceeași calitate.

există loc, dincolo de limitele ce îi circumscriu conținutul, pentru restrângeri admise implicit¹⁹. El impune prin însăși natura lui a fi reglementat de stat, reglementare ce poate fi variabilă în timp și spațiu în funcție de nevoile și resursele comunității și ale indivizilor²⁰. Urmare a constatării că acest drept nu este absolut și că este compatibil cu limitări implicite, Curtea Europeană a arătat că statele contractante dispun în această materie de o anumită marjă de apreciere. Aparține însă Curții a statua în ultimă instanță, cu privire la respectarea exigențelor Convenției; *ea trebuie să se convingă de faptul că limitele aplicate de state nu restrâng accesul recunoscut la un tribunal în așa măsură încât dreptul în discuție să fie atins în însăși substanța sa*; asemenea limitări nu se conciliază cu dispozițiile art. 6 par.

1 decât dacă urmăresc un scop legitim și există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit²¹. Curtea este competentă să decidă compatibilitatea cu dispozițiile Convenției a limitărilor aduse de state dreptului de acces la un tribunal, dar nu are calitatea să substituie aprecierii făcute de autoritățile naționale o altă apreciere privitoare la ceea ce ar putea reprezenta o mai bună politică în acest domeniu²².

Rezultă în mod clar din aprecierile cuprinse în deciziile Curții Europene, că dreptul de acces la un tribunal se raportează la un drept aparținând individului pe care acesta dorește să îl valorifice în fața instanțelor. A constata vacanța succesorală nu se circumscrie unui drept, ci unui *mijloc* prin intermediul căruia se urmărește valori-

¹⁹ CEDO, cauza *Golder c. Regatului Unit al Marii Britanii*, cererea nr. 4451/70, hotărârea din 21 februarie 1975, <http://www.echr.coe.int> : «La Cour estime, en accord avec la Commission et avec la thèse subsidiaire du gouvernement, que le droit d'accès aux tribunaux n'est pas absolu. S'agissant d'un droit que la Convention reconnaît (cf. les articles 13, 14, 17 et 25) (art. 13, art. 14, art. 17, art. 25) sans le définir au sens étroit du mot, il y a place, en dehors des limites qui circonscrivent le contenu même de tout droit, pour des limitations implicitement admises».

²⁰ CEDO, cauza *Ashingdane c. Regatului Unit al Marii Britanii*, cererea nr. 8225/78, hotărârea din 28 mai 1985, <http://www.echr.coe.int> : « Bien entendu, le droit d'accès aux tribunaux n'est pas absolu; il peut donner lieu à des limitations implicitement admises car il „appelle de par sa nature même une réglementation par l'État, réglementation qui peut varier dans le temps et dans l'espace en fonction des besoins et des ressources de la communauté et des individus” ».

²¹ CEDO, cauza *Osman c. Regatului Unit al Marii Britanii*, cererea nr. 87/1997/871/1083, hotărârea din 28 octombrie 1998, <http://www.echr.coe.int>: La Cour rappelle que l'article 6 § 1 consacre le « droit à un tribunal », dont le

droit d'accès, à savoir le droit de saisir le tribunal en matière civile, ne constitue qu'un aspect. Ce droit n'est toutefois pas absolu : il se prête à des limitations implicitement admises car il appelle de par sa nature même une réglementation par l'Etat. Les Etats contractants jouissent en la matière d'une certaine marge d'appréciation. Il appartient pourtant à la Cour de statuer en dernier ressort sur le respect des exigences de la Convention ; elle doit se convaincre que les limitations mises en œuvre ne restreignent pas l'accès offert à l'individu d'une manière ou à un point tels que le droit s'en trouve atteint dans sa substance même. En outre, pareille limitation ne se concilie avec l'article 6 § 1 que si elle tend à un but légitime et s'il existe un rapport raisonnable de proportionnalité entre les moyens employés et le but visé.

²² CEDO, cauza *Ashingdane c. Regatului Unit al Marii Britanii*, *precit.*, <http://www.echr.coe.int>: En élaborant pareille réglementation, les Etats contractants jouissent d'une certaine marge d'appréciation. S'il appartient à la Cour de statuer en dernier ressort sur le respect des exigences de la Convention, elle n'a pas qualité pour substituer à l'appréciation des autorités nationales une autre appréciation de ce que pourrait être la meilleure politique en la matière

ficarea unui anume drept: dreptul de a solicita ieșirea din indiviziune, de a se constata dobândirea dreptului de proprietate prin uzucapiune, de a fi adusă la îndeplinire obligația de a face rezultată din un antecontract de vânzare-cumpărare. Nu se poate prin urmare discuta despre un drept de a se constata vacanța succesorală ca aparținând individului.

Notarul public constată vacanța succesorală la *cererea* reprezentantului statului și eliberează certificatul de vacanță succesorală după expirarea termenului de prescripție a dreptului de opțiune succesorală. Constatarea vacanței succesorale este reglementată ca o *obligație* a notarului public la *cererea* statului, nu se prevede posibilitatea de a se solicita constatarea vacanței succesorale ca un drept de natură civilă, privată.

Statul pe de altă parte, are *posibilitatea* de a solicita constatarea vacanței succesorale. Calitatea în care statul are posibilitatea de a solicita eliberarea certificatului de vacanță succesorală a fost abordat în două teorii, teoria desherenței și teoria dreptului de moștenire²³.

Potrivit teoriei desherenței, statul culege bunurile moștenirii vacante în temeiul dreptului de suveranitate (*iure imperii*) după cum culege orice bun fără stăpân aflat pe teritoriul său, teoria

aducând ca argumente: dispozițiile din procedura notarială conform cărora notarul nu eliberează certificat de moștenitor ci certificat de vacanță succesorală și lipsa dreptului de obține a statului.

Potrivit teoriei dreptului de moștenire, statul culege bunurile din moștenire în baza unui drept de moștenire legală (*iure hereditas*) argumentele fiind art. 652 din Codul civil care prevede că statul devine moștenitor, art. 680 din Codul civil e situat în secțiunea despre succesiuni, eliberarea certificatului de vacanță succesorală ar fi incompatibilă cu dobândirea bunurilor succesorale prin exercițiul unui drept de suveranitate, caracterul universal al dobândirii de stat a moștenirii specific transmisiunii succesorale.

Indiferent de adoptarea uneia sau alteia dintre teorii al căror interes practic prezintă relevanță în ce privește ipoteza în care intervine un element de extraneitate în cadrul devoluțiunii legale²⁴, doar statul are *posibilitatea consacrată de lege de a solicita constatarea*, în urma cererii notarul eliberând certificatul de vacanță succesorală. Pe cale de consecință, statul are posibilitatea formulării unei cereri și în fața instanței de judecată, solicitând constatarea vacanței succesorale în contradictoriu cu moștenitorii cărora li s-a eliberat

²³ F. Deak, *op. cit.*, p. 156.

²⁴ F. Deak, *op. cit.*, p. 160. Este vorba de ipoteza în care un cetățean român decedează fără a avea moștenitori și lasă bunuri mobile în străinătate sau un cetățean străin domiciliat în România sau în străinătate decedează fără moștenitori și lasă bunuri mobile pe teritoriul țării noastre. În aceste ipoteze, bunurile mobile sunt culese de statul al cărui cetățean a fost defunctul, dacă se acceptă teza statului moștenitor, iar dacă

se adoptă teoria suveranității, de statul pe teritoriul căruia se află bunurile. Autorul exprimă aprecierea potrivit căreia este preferabilă teza statului moștenitor, deoarece interesul pozitiv al statului de a putea moșteni bunurile vacante lăsate de cetățenii săi în străinătate este mai mare decât cel negativ, ca alt stat să nu poată moșteni bunurile mobile aflate pe teritoriul țării, cu asigurarea reciprocității.

certificat de moștenitor și anularea acestuia din urmă, pe motiv că în opinia statului ar fi intervenit vacanța succesorală.

Aspectul că *statul nu are drept de opțiune succesorală* și nu poate renunța la moștenirea vacantă de vreme ce bunurile succesoriale devenind fără stăpân ar reveni tot statului în baza art. 646 C.civ.²⁵, *nu înlătură constatarea potrivit căreia statul nu poate fi obligat a solicita certificat de vacanță succesorală*. Analizând situația în care defunctul are moștenitori legali sau testamentari, rezultă că un cadru procesual pasiv în cazul unor acțiuni prin care se valorifică drepturi împotriva patrimoniului defunctului, se stabilește după ce se confirmă acceptarea moștenirii defunctului de aceștia. Certificatul de vacanță succesorală este actul ce *dovedește* calitatea de moștenitor a statului, în lipsa unui astfel de certificat legea prevăzând trecerea în proprietatea statului a bunurilor defunctului (art. 680 C.civ.).

Prin interpretarea art. 680 C.civ., anume a termenului de *bunuri care trec în proprietatea statului* în sensul de patrimoniu al defunctului rezultă că statul culege un patrimoniu, o universalitate și va fi ținut prin urmare de datoriile și sarcinile moștenirii, nu culege bunurile individual determinate, cu titlu universal. Transmisiunea ar apărea ca o transmisiune universală a patrimoniului în temeiul art. 680 C.civ., din caracterul universal decurgând atât dreptul la activ al statului cât și obligația

pentru pasiv în limitele activului. Aceasta înseamnă că statul trebuie să dea urmare unei promisiuni de vânzare făcute de cel decedat a cărui patrimoniu se transmite în universalitatea lui, în lipsă de moștenitori legali sau testamentari²⁶. Concluzia privind transmiterea către stat a bunurilor din moștenire cu titlu universal este extrasă în practică din constatarea ca vacantă a succesiunii²⁷. Raționamentul este eronat, deoarece transmiterea dreptului de proprietate asupra bunurilor are loc la data deschiderii moștenirii *ope legis*, iar nu urmare a constatării vacante a succesiunii. În altă speță s-a reținut că, dacă succesiunea, fiind vacantă, bunurile defunctului au trecut în proprietatea statului (art. 680 C.civ.) acesta răspunde pentru pasivul succesoral, limitat la valoarea activului primit²⁸. În acest caz se confundă constatarea ca vacantă a succesiunii cu transmiterea *ope legis* a bunurilor către stat. Constatarea ce permite a se reține că bunurile au trecut *ope legis* în proprietatea statului (art. 680 C.civ.) este aceea a lipsei moștenitorilor legali sau testamentari. În urma unei astfel de constatări se reține totodată, la cererea statului, că succesiunea este vacantă.

Textul art. 680 C.civ. se coroborează cu art. 652 C.civ. care stabilește expres calitatea de moștenitor a statului în lipsă de moștenitori ori soț supraviețuitor. Calitatea de moștenitor prevăzută a fi dobândită de stat *ope legis*, permite instanțelor să judece acțiuni în contradictoriu cu statul.

²⁵ F. Deak, *op. cit.*, p. 167.

²⁶ Obligația a încheia contractul trece asupra statului, la fel ca și asupra oricărui alt moștenitor. F. Deak, *op. cit.*, p. 166.

²⁷ Tribunalul Suprem, decizia nr 1351/1972

în Revista Română de Drept nr 3/1973, p. 160.

²⁸ Tribunalul Hunedoara, decizia civilă nr. 736/30.07.1985 în Revista Română de Drept nr. 3/1986, p. 77.

Se distinge astfel situația de *bunuri dobândite de stat în temeiul legii (ope legis)* ca urmare a constatării că o persoană a decedat fără moștenitori potrivit textului art. 680 C.civ., text ce asigură cadrul procesual pasiv pentru persoanele care solicită a se constata drepturi/creanțe privind bunurile persoanei decedate fără moștenitori (despre care se aduc dovezi suficiente că nu au moștenitori) de situația de *constatare a vacanței succesoriale la cererea reprezentantului statului*, urmată de eliberarea certificatului de vacanță succesorală, atribuție care revine notarilor publici după desfășurarea de cercetări specifice ce asigură garanția inexistenței moștenitorilor

legali sau testamentari potrivit textului art. 85 din Legea nr. 36/1995. Cele două texte nu se intersectează.

Dacă reclamantul pretinde vreun interes raportat la un *drept* sau la o *creanță* asupra unui bun ce ar fi revenit defunctului, acesta are posibilitatea a chema în judecată statul, în temeiul art. 680 C.civ., bunul intrând în domeniul privat al statului, potrivit aceluiași articol și aflându-se în proprietatea unităților administrativ-teritoriale potrivit dispozițiilor legale în vigoare acestea fiind titularele dreptului de proprietate asupra bunurilor din domeniul privat al statului conform art. 4 din Legea nr. 213/1998²⁹ privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia. În cazul

²⁹ Publicată în M.Of., Partea I, nr. 448 din 24 noiembrie 1998. Art. 4 din Legea nr. 213/1998 prevede: domeniul privat al statului sau al unităților administrativ-teritoriale este alcătuit din bunuri aflate în proprietatea lor și care nu fac parte din domeniul public. Asupra acestor bunuri statul sau unitățile administrativ-teritoriale au drept de proprietate privată. Domeniul public este alcătuit din acele bunuri expres indicate prin lege ca alcătuiind domeniul public al statului sau al unităților administrativ teritoriale. Bunurile fără stăpân vor intra, potrivit art 646 Codul Civil în proprietatea privată a statului, respectiv a unităților administrativ teritoriale. Valorificarea acestor bunuri se va efectua potrivit Ordonanței Guvernului nr. 14 din 31 ianuarie 2007 pentru reglementarea modului și condițiilor de valorificare a bunurilor intrate, potrivit legii, în proprietatea privată a statului, republicată prin M.Of. nr. 195 din 27 martie 2009. Articolul 1 din Ordonanța Guvernului nr. 14/31.01.2007 stabilește Bunurile de orice fel intrate, potrivit legii, în proprietatea privată a statului se valorifică în condițiile prezentei ordonanțe de către Ministerul Finantelor Publice prin organele de valorificare abilitate. Potrivit art 1 lit. b al O.G. nr. 128/1998, abrogată de O.G. nr. 14/31.01.2007, fac obiectul ordonanței, bunurile care provin din succesiuni vacante sau donații, cu excepția celor afectate de clauze derogatorii. Conform art 3 alin. 1 Ordonanța Guvernului nr

128/1998, declararea bunurilor trecute în proprietatea privată a statului, precum și predarea acestora se fac la direcțiile generale ale finanțelor publice județene sau a municipiului București, în termen de 10 zile de la data primirii de către deținător a documentului care constituie titlu de proprietate al statului asupra acestora. Potrivit art 4 alin. 2 din O.G. nr. 128/1998 republicată, sunt exceptate de la prevederile art. 1, bunurile imobile intrate, potrivit legii, în proprietatea privată a statului, ce provin din succesiuni vacante, care nu se valorifică în termen de 180 de zile de la data evaluării. În această situație bunurile imobile intrate, potrivit legii, în proprietatea privată a statului, care provin din succesiuni vacante, trec în proprietatea privată a unităților administrativ-teritoriale, cu destinația de locuințe sociale, în condițiile legii. Textele indicate din O.G. nr 128/1998 nu își găsesc o reglementare similară în O.G. nr 14/31.01.2007. Aceasta din urmă nu face nicio mențiune privind bunurile din succesiunile vacante, nici dacă imobilele trec proprietatea unităților administrativ-teritoriale, textul ordonanței fiind criticabil pentru nereglementare a unor situații ce necesitau prevederi legale. Singurul reper legal rămas este art. 4 din Legea nr. 213/1998, în problema discutată a titularului dreptului de proprietate asupra bunurilor ce rămân fără stăpân sau fac parte din succesiuni fără moștenitori legali sau testamentari.

în care reclamantul pretinde creanțe împotriva succesiunii unui defunct ai cărui moștenitori nu pot fi identificați, iar statul nu depune cerere de constatare a vacanței succesoriale, cererea nu poate fi valorificată peste pasivul succesoral, statul potrivit legii neputând fi obligat a prelua datoriile unui defunct peste activul moștenit, căci nu ar fi admisibil ca societatea să suporte pasivul patrimonial al unei persoane fizice. Dacă se pretinde obligarea statului la plata unei sume de bani determinate este necesar a se stabili valoarea activului succesoral, numai astfel putându-se determina limitele obligației de plată a statului pentru pasiv succesoral³⁰.

Se impune distincția între *eliberarea certificatului de vacanță succesorală* ca atribuție a notarului public la cererea reprezentantului statului și *reținerea calității de moștenitor și a trecerii bunurilor în proprietatea statului de instanțe* pentru a se constata într-un caz concret calitatea procesuală pasivă a acestuia și dintr-un alt punct, nu numai din punct de vedere al cadrului procesual pasiv.

În primul caz, *eliberarea certificatului de vacanță succesorală* ca atribuție a notarului public, efectele produse sunt cu mult mai largi, reprezentantul statului preluând întreg patrimoniul defunctului, revenindu-i atribuțiile de a administra

și valorifica bunurile succesoriale precum și toate obligațiile din sarcina unui acceptant cu titlu universal al moștenirii, însă sub beneficiu de inventar³¹. Aceste efecte sunt opozabile *erga omnes*. În al doilea caz, *reținerea calității de moștenitor și a trecerii bunurilor în proprietatea statului de instanțe*, efectele produse au în vedere doar situația dintre părțile în litigiu, doar cu referire la bunurile vizate, astfel încât nu va cădea în sarcina statului obligația de administrare a patrimoniului, de lichidare a datoriilor, valorificare a bunurilor etc. soluția instanței producând efecte relative și restrânse la cadrul procesual și obiectul invocat. Așadar instanțele, în cazul unei acțiuni de admitere în constatare a vacanței succesoriale, ar constata transmisiunea bunurilor din moștenire cu titlu universal, ca elemente ale unui patrimoniu, însă într-un cadru restrâns din punct de vedere procedural al obiectului supus judecării: obligații asumate de defunct, asigurarea unui cadru procesual pasiv pentru uzucapiune ori partaj.

Scopul constatării vacanței succesoriale apare mult mai bine definit prin prisma interpretării art. 653 C.civ.³² din care rezultă că statul nu se bucură de sezină³³. Prin urmare acesta va trebui să ceară punerea în posesiune sub forma eliberării certificatului de vacanță succesorală, acesta fiind scopul unei

³⁰ Curtea de Apel Cluj, Secția Civilă, decizia nr. 480 din 21 martie 2003 în C.P.J. 2003, p. 127-132, în Culegerea de practică *Moștenirea legală. Partajul succesoral*, Carmen Simona Ricu, Ed. Hamangiu 2009, p. 100; F. Deak, *op.cit.*, p. 166

³¹ Limitarea răspunderii statului pentru pasiv *intra vires hereditas* nu este condiționată de întocmirea inventarului bunurilor succesoriale, cu consecința răspunderii nelimitate a statului pentru pasiv în lipsa inventarului – F. Deak, *Tratat*

de drept succesoral, Edit. Actami, 1999, p. 166 cu trimitere la opinia separată – M. Eliescu, *Moștenirea și devoluțiunea ei în dreptul RSR*, Ed. Academiei, București, 1966, p. 148-149.

³² Art. 653 C.civ.: Descendenții și ascendenții au de drept posesiunea succesiunii din momentul morții defunctului. Ceilalți moștenitori intră în posesia succesiunii cu permisiunea justiției.

³³ Se subliniază acest aspect în F. Deak, *op.cit.*, p. 168.

cereri în constatare a vacanței succesoriale. Însă posibilitatea de a-i fi incumbate statului obligațiile defunctului, datoriile și sarcinile moștenirii nu poate atârna de împrejurarea că ar înțelege sau nu să solicite eliberarea certificatului de vacanță succesorală. Această concluzie nu trebuie să fie interpretată în sensul că instanța poate constata vacanța succesorală, vacanța succesorală având drept scop posibilitatea statului de intra în posesia bunurilor succesoriale³⁴. Chiar dacă nu s-ar constata vacanța succesorală, statul poate să acționeze sau să fie acționat direct în justiție în legătură cu drepturile și obligațiile succesoriale³⁵. Constatarea vacanței succesoriale este reglementată că o consecință directă a cererii statului, cu scopul de a intra în posesia bunurilor moștenirii, fiind distinctă de constatarea dobândirii calității de moștenitor de stat în temeiul art. 652 C.civ. și dobândirii bunurilor succesiunii în temeiul art. 680 C.civ..

Concluziile impun a sublinia că o acțiune în constatarea vacanței succesoriale urmează a fi respinsă. În ce privește soluțiile ce pot motiva respingerea, anume ca inadmisibilă sau neîntemeiată, se reține din analiza anterioară că nu se invocă vreun drept concret aparținând individului care să fie afectat în substanța sa. Din interpretarea art. 85 din Legea nr. 36/1995 rezultă ca aparținând statului dreptul de a solicita eliberarea certificatului de vacanță succesorală, iar eliberarea certificatului este dată în competența notarului public. Cadrul procesual pasiv pentru a se valorifica drepturi patrimoniale sau invoca

obligații patrimoniale contra defunctului, transmisibile prin moștenire, este asigurat prin recunoașterea transmiterii bunurilor în patrimoniul statului și preluării calității de moștenitor de acesta în temeiul dispozițiilor codului civil. Așadar o constatare ca inadmisibilă a unui capăt de cerere prin care se solicită constatarea vacanței succesoriale nu afectează vreun drept al individului în substanța sa, o acțiune directă împotriva statului putând fi promovată. Constatarea că statul a dobândit bunurile moștenirii și calitatea de moștenitor poate fi solicitată în temeiul articolelor din codul civil arătate, cu obligația dovedirii îndeplinirii condițiilor impuse de acestea. Soluția respingerii ca neîntemeiată a unei asemenea cereri nu se justifică deoarece există reglementat un temei pentru constatarea vacanței succesoriale și e necesar a fi îndeplinite anumite condiții pentru a se constata, respectiv solicitarea statului și lipsa moștenitorilor legali sau testamentari, însă apare ca inadmisibilă constatarea ei de instanțe, fiind în atribuția notarului de a constata vacanța succesorală în urma solicitării statului pentru ca acesta să poată lua în posesiune bunurile moștenirii.

Într-o acțiune unică a constatării vacanței succesoriale nu se justifică promovarea unei astfel de acțiuni, dacă această solicitare nu este legată de o altă cerere care necesită identificarea un succesori al defunctului căruia să îi incumbe obligațiile defunctului. Aceasta se va respinge tot ca inadmisibilă pentru aceleași considerente, lipsa de interes fiind pusă în discuție în cazul unei acțiuni admisibile.

³⁴ Aceasta este concluzia în opera citată mai sus.

³⁵ Totuși, această idee este menționată în operă.

În consecință, prevederile art. 652, 680 și 646 C.civ. asigură calitatea procesuală pasivă a statului împotriva căruia se pot promova acțiunile de valorificare a obligațiilor ce i-ar fi revenit defunctului sau prin care se invocă drepturi ce ar fi putut opuse defunctului, dacă sunt îndeplinite condițiile stabilite de Codul civil.

Problematika se clarifică în cadrul dispozițiilor Proiectului Codului civil ce rezervă un capitol separat intitulat **Moștenirea Vacantă**. În Titlul II-*Despre succesiunea legală*, Capitolul I-*Dispoziții Generale*, art. 718 stabilește: în lipsa moștenitorilor legali sau testamentari, patrimoniul defunctului se transmite comunei, orașului sau, după caz, municipiului în a cărui rază teritorială se aflau bunurile la data deschiderii moștenirii. Capitolul II Titlul IV-*Transmisiunea și partajul moștenirii*, din Cartea IV a proiectului de cod-*Despre moștenire și liberalități*, reprezintă capitolul rezervat Moștenirii Vacante. Noțiunea de moștenire vacantă este definită clar: dacă nu sunt moștenitori legali sau testamentari, moștenirea este vacantă. Statul nu mai poate fi considerat în viziunea proiectului codului ca având calitatea de moștenitor.

Constatarea vacanței succesoriale este prevăzută în proiectul Codului civil în mod expres, ca o atribuție în sarcina notarului public.

O primă constatare este aceea că proiectul stabilește exact titularul ce va reprezenta unitățile statului în procedura desfășurată de notar. Astfel, art. 866 prevede: dacă există indicii că moștenirea urmează a fi declarată vacantă, notarul încunoștințează **organul fiscal din cadrul administrației publice locale. Acesta reprezintă comuna, orașul sau, după caz,**

municipiul, pe tot parcursul procedurii succesoriale și va încredința administrarea provizorie a bunurilor din patrimoniul succesoral unui curator **special** desemnat.

Potrivit art. 867 alin. 1 din Proiect, dacă în termen de **un an** de la deschiderea moștenirii nu s-a înfățișat niciun succesibil, notarul, la **cererea oricărei persoane interesate**, va soma pe toți succesibilii, printr-o publicație făcută la locul deschiderii moștenirii, la locul unde se află imobilele din patrimoniul succesoral, precum și într-un ziar de largă circulație, pe cheltuiala moștenirii, să se înfățișeze la biroul său în termen de cel mult două luni de la publicare.

Pentru a fi constatată vacanța, notarul va trebui să verifice o seamă de condiții: trecerea unui an de la data deschiderii moștenirii, neînfațșarea în acest termen a niciunui moștenitor, interesul persoanei care formulează cerere de constatare a vacanței succesoriale. *Vacanța succesorală nu se va mai constata așadar numai la cererea reprezentantului statului, ci la cererea oricărei persoane ce afirmă un interes.* Notarului îi revine sarcina de a desfășura procedura în urma căreia va constata vacanța succesorală, așadar îi va reveni inclusiv sarcina de verifica interesul persoanei privind cererea de a se constata vacanța. Oricum, independent de acest fapt, interesul ce îl va urmări persoana va putea fi valorificat împotriva unităților administrativ-teritoriale menționate (ce vor fi reprezentate de primari), în fața altor organe administrative sau judiciare cărora le va reveni sarcina de a da curs interesului sau de a respinge cererea. Atribuțiile notarului se circumscriu așadar în a asigura respectarea termenului, somația publică și verificarea

existenței unui interes pe care îl va consemna în formularul de înregistrare a cererii. Alineatul (2) al art. 867 din Proiect, prevede: dacă niciun succesibil nu se prezintă în termenul fixat în publicație, *notarul va constata* că moștenirea este vacantă.

Dreptul de a culege moștenirea vacantă este atribuit ca titlu articolului 868 din Proiect care stabilește că moștenirile vacante revin comunei, orașului sau, după caz, municipiului de la locul deschiderii moștenirii și **intră în domeniul lor privat**. Este considerată nescrisă orice dispoziție testamentară care, fără a stipula transmiterea bunurilor moștenirii, urmărește să înlăture această regulă.

Se prevede momentul în care unitățile teritoriale administrative vor intra în stăpânirea moștenirii (punea în posesiune), fiind astfel lămurită problema sezei în ce privește aceste moșteniri. Până la intrarea în stăpânirea moștenirii, art. 866 stabilește că **organul fiscal din cadrul administrației publice locale** va încredința administrarea provizorie a bunurilor din patrimoniul succesoral unui curator **special** desemnat. Așadar, art. 869 prevede în alin. 1: **comuna, orașul sau, după caz, municipiul intră în stăpânirea moștenirii** de îndată ce toți succesibilii cunoscuți au renunțat **la moștenire** ori, la împlinirea termenului de opțiune succesorală, dacă niciun moștenitor nu este cunoscut. **Moștenirea se dobândește retroactiv de la data deschiderii sale**. Alineatul (2) al art. 869 prevede expres limita răspunderii statului pentru pasivul succesoral: comuna, orașul sau, după caz, municipiul suportă pasivul moștenirii vacante numai în limita valorii bunurilor din patrimoniul succesoral.”

Articolul 870 din Proiectul Codului civil stabilește: dacă, deși s-a constatat vacanța moștenirii, există moștenitori, atunci aceștia pot exercita petiția de ereditate împotriva comunei, orașului sau, după caz, municipiului. În Secțiunea 5 intitulată Petiția de ereditate, din Capitolul I Titlul IV din Proiect, art. 863 prevede: moștenitorul cu vocație universală sau cu titlu universal poate obține oricând recunoașterea calității sale de moștenitor contra oricărei persoane care, pretinzând că se întemeiază pe titlul de moștenitor, posedă toate sau o parte din bunurile din patrimoniul succesoral. Cele două articole nu se coroborează în conținut, deoarece calitatea de moștenitor nu va mai reveni statului, și nici unităților administrativ teritoriale. Acestea din urmă, în urma constatării vacanței succesorale, vor prelua în proprietate bunurile moștenirii, așadar nu le vor poseda cu titlu de moștenitor.

Prin urmare, este în mod eronat prevăzut în art. 870 din Proiectul de Cod, că petiția de ereditate va fi exercitată împotriva comunei, municipiului și orașului, de vreme ce art. 863 din Proiect stabilește că această acțiune se introduce împotriva unei persoane ce își întemeiază posesia pe titlul de moștenitor.

Totodată, din conținutul integral prevederilor anterior prezentate, rezultă în mod clar ca atribuție a notarului public desfășurarea procedurii de constatare a vacanței succesorale (notarul public o va constata, după somație la expirarea termenului de un an, la cererea persoanei interesate). În consecință se conturează doar o singură soluție pentru a se da curs revenirii la situația anterioară constatării vacanței succesorale, anume acțiunea în anularea certificatului de vacanță

succesorală pe care notarul public îl va elibera în temeiul Legii nr. 36/1995. Certificatul de vacanță succesorală eliberat va reprezenta dovada constatării vacanței succesorale. Prevederile proiectului Codului Civil din acest punct de vedere nu vin în contradicție cu dispozițiile Legii nr. 36/1995.

Reiese în mod clar că vacanța succesorală este o atribuție specifică ce revine notarului public, astfel cum anumite atribuții revin anumitor organe ale statului, atribuții exercitate în virtutea rolului acestor organe în stat:

administrativ, jurisdicțional, executiv. Accesul la un tribunal nu va constitui un temei pentru a determina instanțele să exercite o atribuție ce revine exclusiv altui organ. Interpretarea contrarie va determina lipsirea de efecte a dispozițiilor ce prevăd atribuția în sarcina unui alt organ și o concluzie lipsită de argument privind competența instanțelor, combinată cu o aplicare eronată a dispozițiilor art. 6 din CEDO. Prin urmare, practica instanțelor de a respinge ca inadmisibile acțiunile în constatare a vacanței succesorale este cea corectă.